

milan
kundera

gölünesi
aşklar

20. BASKI

Çeviri: SERDAR RİFAT KIRKOĞLU

♥ can
modern

MILAN KUNDERA

GÜLÜNESİ
AŞKLAR

Can Modern

Gülünesi Aşklar, Milan Kundera

Çeviri: Serdar Rifat Kırkoğlu

Směšné lásky

© 1968, Milan Kundera

© 2002, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2002

20. basım: Kasım 2023, İstanbul

Bu kitabın 20. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak resmi: © Milan Kundera

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık San.Tic. Ltd. Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul
Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-1744-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MILAN KUNDERA
GÜLÜNESİ
AŞKLAR

ÖYKÜ

Çeviri

Serdar Rifat Kırkoğlu

♥can

Milan Kundera'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Ayrılık Valsi, 1988

Gülüşün ve Unutuşun Kitabı, 1988

Şaka, 1990

Saptırılmış Vasiyetler, 1994

Jacques ile Efendisi, 1994

Yavaşlık, 1995

Kimlik, 1998

Bilmemek, 2001

Ölümsüzlük, 2002

Roman Sanatı, 2002

Perde, 2006

Bir Buluşma, 2010

Kayıtsızlık Şenliği, 2015

Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği, 2015

Yaşam Başka Yerde, 2015

MILAN KUNDERA, 1929'da Brno, Bohemya'da, bugünkü Çekoslovakya'da doğdu. Burjuva bir ailede yetişti. Saygın bir müzikolog babası Ludvík Kundera aynı zamanda Brno Üniversitesi rektörüydü. Kundera müzikolojinin yanı sıra Prag'daki Charles Üniversitesi'nde sinema, edebiyat ve estetik eğitimi aldı. 1948'de dönemin pek çok entelektüeli gibi büyük bir heyecanla komünist partiye katıldı. 1950'de bireyci eğilimleri nedeniyle partiden ihraç edildi ancak 1956'dan sonra partiye yeniden katıldı. 1958-1968 yılları arasında yazdığı öykülerden oluşan *Gülünesi Aşklar*'la ünlendi. 1967'de Stalinizmi ele aldığı ilk romanı *Şaka'yı* yayımladı. Bunun ardından sırasıyla *Yaşam Başka Yerde* (1969), *Ayrılık Valsi* (1972) ve *Gülüşün ve Unutuşun Kitabı* (1979) geldi. 21 Ağustos 1968'deki Sovyet işgalinden sonra, başarısızlıkla sonuçlanan Prag Baharı'nın sivri isimlerinden biri olarak ülkesindeki konumunu kaybetti ve kitaplarının basımı yasaklandı. 1975'te Fransa'ya göç etmesine izin verildi, 1979'ta Çek vatandaşlığından çıkarıldı. Kalıcı olarak Fransa'ya yerleştikten sonra Fransızca yazmaya başladı. Hatta 1980'lerde, önceki eserlerinin Fransızca çevirilerini gözden geçirme işini üstlendi. 1981'de Fransız vatandaşlığı oldu. En çok satan romanı *Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği* (1984) sinemaya uyarlandı. 1986'da *Roman Sanatı'nı* yayımladı, onu *Ölümsüzlük* (1990), *Saptırılmış Vasıyetler* (1993), *Yavaşlık* (1995), *Kimlik* (1998), *Bilmemek* (2000), *Perde* (2005) ve *Kayıtsızlık Şenliği* (2014) kitapları takip etti. Eserleri kırktan fazla dilen çevrildi. Kundera, 2023'te Paris'te öldü.

SERDAR RİFAT KIRKOĞLU, 1956'da İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde lisans, aynı üniversitenin Felsefe Bölümü'nde yüksek lisans çalışması yaptı. Edebiyat hayatına çeviriler yaparak girdi. Sartre, Blanchot, Mounier, Maupassant, Iris Murdoch, John Fowles, Julian Barnes vb. yazarlardan çeviriler yaptı. 1981'de, Sartre'in *Yöntem Araştırmaları* kitabının çevirisiyle Yazko Çeviri Ödülü'ne layık görüldü. 1994'te *Parodi Yaşamlar* romanıyla Yunus Nadi Roman Ödülü'nü kazandı. 2003'te *O Saatte, O Yerde*, 2007'de *Ara Adamları* öykü kitaplarını, 2004'te *Dil Kayması*, 2005'te *Sürek Avı* ve 2014'te *Dalgalar* romanlarını yayımladı.

İçindekiler

Hiç Kimse Gülmeyecek	11
Sonsuz Arzunun Altın Elması	49
Otostop Oyunu	70
Kolokyum	93
Yaşlı Ölüler Yerlerini Genç Ölülere Bıraksınlar	138
Dr. Havel Yirmi Yıl Sonra	161
Edward ile Tanrı	198

HIÇ KİMSE GÜLMEYECEK

1

“Bir bardak slivovitz¹ daha koy bana,” dedi Klara, ben de karşı çıkmadım. Şişeyi açmak için de hiçbir olağanüstü yanı olmayan, ama işe yarayan bir bahane bulmuştuk: O gün bir sanat tarihi dergisinde yayınlanmış olan uzun bir inceleme için oldukça yüklü bir para almıştım.

İncelemem sonunda yayınlanmışsa da ilk başta birtakım güçlüklerle karşılaşmıştım. Yazdığım şey bir polemik yazıydı ve iğnelemelerle doluydu. Bu nedenle, yazı kurulu yaşlı ve temkinli kişilerden oluşan *Plastik Düşünce* dergisi bu metni reddetmiş, ben de incelememi sonunda onun kadar önemli olmayan, ama daha genç ve atak editörleri olan rakip bir dergiye vermiştim.

Postacı havale kâğıdını bir mektupla birlikte fakülteye getirmişti. Sabahleyin bu önemsiz mektubu, zaferimin ilk sarhoşluğu içinde, doğru dürüst okumamıştım bile. Ama eve dönünce, vakit gece yarısına yaklaşmış ve şişedeki şarap da hemen hemen tükenmişken, biraz eğlenmek için yazı masamın üstünde duran mektubu alıp Klara’ya okudum:

1. Balkanlar’a özgü bir tür erik rakısı. (Y.N.)

“Aziz dostum ve –bu sözcüğü kullanmama izin verirseniz– aziz meslektaşım; hayatınızda hiç tanışmamış olduğunuz beni, size yazma teklifsizliğinde bulunduğum için lütfen bağışlayınız. Size, havaleye iştirilmiş olan makaleyi okumanızı rica etmek için yazmaktayım. Sizi şahsen tanımıyorum ama size saygı duyuyorum, çünkü benim gözümde kendi araştırmalarımın sonuçlarıyla şaşırtıcı biçimde uyuşan hükümlere, düşüncelere ve yargılara sahip birisiniz.” Mektup böylece yeteneklerimin alabildiğine övülmesiyle sürüyor ve içinde benden bir ricada bulunuluyordu. Adam benden yazdığı makaleyi altı aydan beri reddeden ve değersiz gören *Plastik Düşünce* dergisine gönderilmek üzere bir tanıtma yazısı kaleme alma inceliğini göstermemi istiyordu. Ona benim görüşümün düğümü çözeceği söylenmişti, bunun için şimdi ben onun tek umudu, zifiri karanlıklar içindeki tek umut ışığıydım.

Klara ile ben, tumturaklı adı bizi kendisine çeken, Zaturecky adındaki bu adama ilişkin bin bir türlü şaka yapıyorduk; elbette, tümüyle zararsız şakalardı bunlar, çünkü beni övmesi, elimin altında mükemmel bir slivovitz şarabı da varken beni yumuşatıp cömert kılıyordu. Öylesine cömerttim ki, o unutulmaz anlarda tüm dünyaya karşı sevgiyle dolup taşıyordu yüreğim. Bütün dünyaya veremesem de, en azından Klara’ya hediyeler veriyordum. Hediye olmasa bile, en azından vaatte bulunuyordum.

Yirmi yaşlarında olan Klara, iyi aileden gelen genç bir kızdı. İyi bir aileden diyorum, hay Allah! Mükemmel bir aileden demem gerekirdi! Eski bir banka müdürü ve dolayısıyla da büyük burjuvazinin bir temsilcisi olan babası, 1950’ye doğru Prag’dan sınırdışı edilmiş ve başkentten bir hayli uzakta olan Celakovice köyüne gidip yerleşmişti. Hükümetin iyi gözle görmediği kızı, Prag’ın kon-

feksiyon fabrikalarından birinin büyük atölyesinde, bir dikiş makinesinde terziilik yapıyordu. O akşam karşısında oturmuş, dostlarımla yardımıyla ona sağlamaya söz verdiğim işin avantajlarını gelişigüzel överken, bana olan düşkünlüğünü artırmaya çabalıyordum. Böylesine hoş bir kızın, güzelliğini bir dikiş makinesinin önünde soldurmasının kabul edilemez bir şey olduğunu savundum ve Klara'nın manken olması gerektiğine karar verdim.

Klara karşı çıkmadı bana ve geceyi çok güzel bir uyum içinde geçirdik.

2

Şimdiki zamanı kat ederken gözlerimiz bağlıdır. Çok çok yaşamakta olduğumuz şeyleri sezebilir ve tahmin edebiliriz. Ancak daha sonraları, gözlerimizin bağı çözüldüğünde ve geçmişi incelediğimizde ne yaşamış olduğumuzu fark eder, yaşadıklarımızın anlamına varırız.

Ben de o akşam, aklımdan başarıma içtiğimi geçiriyor, bunun kendi sonumun görkemli bir kutlanması olduğundansa hiç mi hiç kuşkulandırmıyordum.

Ve hiçbir şeyden kuşkulandığım için de ertesi sabah keyifle uyandım. Klara yanımda hâlâ mışıl mışıl uyurken, "Bay Zaturecky'nin mektubuna iliştirilmiş olan makaleyi aldım, eğlenceli bir kayıtsızlıkla ayakta okumaya koyuldum. "Çek Resim Sanatının Bir Ustası, Mikolas Ales" başlıklı makale, üstünkörü de olsa yarım saatimi ona vermeme değmezdi. Mantıksal gelişim gözetilmeden, hiçbir özgün düşünce amacı güdülmeden bir araya getirilmiş beylik sözler yığınıydı bu."

Hiç kuşku yok ki bir zırvaydı. *Plastik Düşünce* dergisinin başyazarı olan Dr. Kalousek de (Kalousek'in son derece antipatik biri olduğunu belirteyim bu arada) aynı gün bana telefon ederek görüşümü doğruladı. Fakülteyi

arayıp bana şöyle dedi: “Bay Zaturecky’nin inceleme yazısını aldın mı? Aldıysan, bir zahmet şöyle bir şeyler yazıver, bu alanın uzmanı beş yazar, makalesinin beş paralık değeri olmadığını söylediler, ama adam hâlâ başımızın etini yiyor, senin tek ve biricik otorite olduğunu söyleyip duruyor. Birkaç satırla makalesinin dışı dokunur hiçbir yanı olmadığını yazıver, bu işlerden iyi anlarsın sen, sivri dilli olmayı bilirsin, yaz da adam yakamızı bıraksın.”

Ama içimdeki bir şey buna karşı çıktı: Bay Zaturecky’nin cellatı niye ben, özellikle ben olacaktım ki? Bunun için başyazar maaşı alan kişi ben miydim? Öte yandan, *Plastik Düşünce* dergisinin incelememi ihtiyattan ötürü reddettiğini çok iyi anımsıyordum; üstelik Bay Zaturecky adı benim için Klara’nın anısıyla, slivovitz şişesiyle ve güzel bir akşamla sıkı sıkıya bağlantılıydı. Ve son olarak da bunu yadsımayacağım, çünkü insani bir şey, beni “biricik gerçek otorite” sayan insanların sayısı iki elin, hatta tek bir elin parmaklarının sayısını geçmezdi. Bu biricik hayranımı kendime ne diye düşman edecektim ki?

Kalousek’le yaptığım görüşmeyi birkaç esprili ve belirsiz sözle sona erdirdim; her birimizin kendince, onun vaat, benimse kaçamak bir yanıt olarak aldığımız sözlerdi bunlar. Bay Zaturecky hakkında hiçbir zaman tanıtma yazısı yazmamaya kesinkes karar vermiş olarak telefonu kapadım.

Derken, çekmecemden yazı kâğıdı aldım ve Bay Zaturecky’ye bir mektup yazdım; bu mektubumda Zaturecky’nin incelemesinin değeri üzerine bir yargıda bulunmaktan özenle kaçınıyor, ona XIX. yüzyılın resim sanatı üzerinde fikirlerimin genelde yanlış sayıldığını, özellikle de *Plastik Düşünce* dergisinin yazı kurulunca böyle görüldüğünü açıklıyordum, öyle ki araya girmem yarardan çok zararlı olma tehlikesini taşıyordu. Bundan başka mektubumda Bay Zaturecky’ye dostça sözler yağ-

dırmıştım; o bu belagatte kendi adına bir sempati belirtisini görmemezlik edemezdi.

Mektubu posta kutusuna atar atmaz, Bay Zaturecky'yi unuttum. Ama Bay Zaturecky beni unutmadı.

3

Bir gün dersimi bitirmek üzereyken –resim tarihi dersleri veriyordum– kapı çalındı; gelen, bana ara sıra kahve hazırlayan ve telefonda konuşmayı arzu etmediğim kadın sesleri duyulduğunda dışarıda olduğumu söyleyen, yaşı geçkince ve kibar bir hanımefendi olan sekreterim Marie idi. Kafasını kapı aralığından uzatıp beni bir beyefendinin beklediğini söyledi.

Beyefendilerden korkmam. Bunun için öğrencilerimden izin alıp gönül rahatlığıyla koridora çıktım. Koridorda yıpranmış, siyah bir takım elbise ve beyaz bir gömlek giymiş, kısa boylu bir adam bana başıyla selam verdi. Sonra son derece saygılı bir tavırla adının Zaturecky olduğunu söyledi.

Ziyaretçimi boş bir odaya aldım, oturması için bir koltuk gösterdim ve neşeli bir ses tonuyla sohbe başlayarak havadan sudan, sözgelimi ne kadar kötü bir yaz geçirmekte olduğumuzdan, Prag'daki resim sergilerinden söz ettim: Bay Zaturecky, bütün bu gevezeliklerime nazikçe katlandı, ama kısa bir zaman sonra her sözümü, aramızda karşı konulmaz bir mıkknats gibi görülmez biçimde duran makalesine bağlamak için çabalamaya başladı.

“Çalışmanız üzerine seve seve bir tanıtma yazısı yazardım,” dedim sonunda, “ama size mektubumda da açıkladığım gibi, hiç kimse beni XIX. yüzyıl Çek resim sanatının bir uzmanı olarak görmüyor ve bundan başka beni kaşarlanmış bir yenilikçi sayan *Plastik Düşünce* dergisinin yazı kuruluyla da aram iyi değil, öyle ki lehinize

bir değerlendirmede bulunmam bile size olsa olsa zarar verebilir.”

“Aa! Çok alakgönüllüsünüz,” diye karşılık verdi Bay Zaturecky. “Nasıl olur da sizin gibi bir uzman, bulunduğu konumda bu denli karamsar olabilir? Bana yazı kurulunda, bundan böyle her şeyin görüşünüze bağlı olduğu söylendi. Makalemi desteklerseniz yayınlanacak. Benim tek şansınımsınız siz. Bu alışma üç yıllık incelemenin, üç yıllık araştırmanın ürünü. şimdi her şey sizin elinizde.”

Kaçamaklarımızı ne kadar tasasızca ve ne kadar sudan şeylerle uyduruyoruz! Bay Zaturecky’ye ne yanıt vereceğimi bilemiyordum. Yüzüne bakmak için iradem dışında gözlerimi kaldırıncaya, modası geçmiş, küçük, saflık dolu gözlüğü; ama aynı zamanda da alnını diklemesine yaran, güçlü ve derin kırışığı gördüm. Bir an zihnim aydınlanınca, omurga kemiğimden bir ürperti geçti. Bu güçlü ve inatçı kırışık, Mikolas Ales’in resimleri üzerine eğilmiş olan sahibinin yalnızca entelektüel sıkıntılarını değil, aynı zamanda az rastlanılan türden irade gücünü de yansıtıyordu. Tüm zihinsel yeteneğimi yitirdiğimden, gerektiği kadar ustaca mazeretler bulamıyordum artık. Bu tanıtma yazısını yazmayacağımı biliyordum ama aynı zamanda da bunu, karşımdaki yalvaran küçük adamın yüzüne söyleme gücüne sahip olmadığımı biliyordum.

Gülümsemeye ve belli belirsiz bir şeyler vaat etmeye koyuldum. Bay Zaturecky kısa bir süre sonra haberleri almak üzere geleceğini söyleyerek bana teşekkür etti; ağız dolusu gülümseyerek oradan ayrıldım.

Gerçekten de birkaç gün sonra döndü. Onu atlatmayı ustalıkla başardım, ama ertesini gün fakültede beni yeniden aradığını söylediler. Durumun kötüye gittiğini anladım. Hemen gerekli önlemleri almak üzere Bayan Marie’yi bulmaya gittim.

“Lütfen Marie,” dedim, “şayet bu beyefendi gelip de beni soracak olursa, ona bir araştırma yapmak üzere Almanya’ya gittiğimi ve bir aydan önce de dönmeyeceğimi söyleyin. Ha, şu da var. Derslerimi salı ve çarşamba günleri yapıyordum. Bundan böyle, bütün derslerimi perşembe ve cuma günleri yapacağım. Bundan yalnızca öğrencilerimin haberi olacak, hiç kimseye söylememin ve ders saatleri çizelgesinde değişiklik yapmayın. Gizli hareket etmem gerekiyor.”

4

Gerçekten de kısa bir süre sonra, Bay Zaturecky gelip fakültede beni sordu, sekreter ona benim birdenbire Almanya’ya gitmiş olduğumu bildirdiğinde de umutsuzluğa kapılmış gibi göründü bir anda. “Ama olanaksız bu! Asistan Bey’in makalem üzerine bir tanıtma yazısı yazması gerekiyor. Nasıl böyle gidebildi?” “Hiçbir şey bilmiyorum,” diye karşılık verdi Bayan Marie, “ancak bir ay içinde dönecek.” “Bir ay daha ha...” diye yakınmaya başladı Bay Zaturecky. “Peki, Almanya’daki adresini bilmiyor musunuz?” diye sordu. “Bilmiyorum,” dedi Bayan Marie.

Ve ben bir ayı huzur içinde geçirdim.

Ama zaman düşündüğümden daha hızlı geçti ve Bay Zaturecky, sekreterin bürosuna yeniden geldi. “Hayır, henüz dönmedi,” dedi ona Bayan Marie ve benimle daha sonra görüştüğünde, yalvaran bir ses tonuyla bana, “Sizin adamcağız gene geldi, ona ne dememi istiyorsunuz?” diye sordu. “Almanya’da sarılığa yakalandığımı ve Jena’da hastanede olduğumu söyleyin ona, Marie.” “Hastanede mi? Ama olanaksız bu, Asistan Bey’in makalem üzerine bir tanıtma yazısı yazması gerekiyordu!” diye haykırdı Bay Zaturecky, birkaç gün sonra sekreter ona bu haberi

bildirdiğinde. “Bay Zaturecky,” dedi sekreter, kınayıcı bir ses tonuyla, “Asistan Bey yurtdışında ciddi biçimde hastalanmışken siz kendi makalenizden başka bir şey düşünmüyorsunuz!” Bay Zaturecky yelkenleri suya indirdi ve çıkıp gitti, ama on beş gün sonra yeniden çıkageldi: “Jena’ya taahhütlü bir mektup gönderdim. Mektup bana geri geldi!” “Sizin bu adamcağızınız beni vallahi çıldırtacak,” dedi Bayan Marie, ertesi gün. “Kızmayın, ama ona ne dememi isterdiniz? Döndüğünüzü söyledim ona, şimdi onunla tek başınıza uğraşmanız gerekiyor!”

Bayan Marie’ye kızmıyordum, elinden geleni yapıyordu kadın ve zaten yenilmiş olduğumu kabullenmekten uzaktım. Kimsenin izimi bulamayacağını sanıyordum. Artık hep gizli gizli yaşıyordum, derslerimi perşembe ve cuma günleri gizli gizli veriyordum, salı ve çarşamba günleri gene gizli gizli fakültenin karşısındaki bir binanın kapı aralığına gizleniyor ve fakülteden çıkmamı gözleyen Bay Zaturecky’nin haliyle eğleniyordum. İçimden peruk, takma sakal takmak geliyordu. Kendimi kentte ağır ağır dolaşan Sherlock Holmes, Karındaşen Jack, Görünmez Adam sanıyordum. Keyfim çok yerindeydi.

Ama bir gün, Bay Zaturecky sonunda pusuda beklemekten usandı ve Marie’ye veryansın etmeye başladı: “Peki, asistan arkadaş derslerini ne zaman veriyor?” “Ders çizelgesi orada,” diye karşılık verdi Bayan Marie, duvardaki karelere bölünmüş, ders saatlerinin örnek bir açıklıkla gösterilmiş olduğu, büyük tabloyu işaret ederek.

“Biliyorum,” dedi Bay Zaturecky, baştan savılmaya karşı koyarak, “ancak asistan arkadaş, ne salı ne de çarşamba günleri derslerini vermeye hiç gelmiyor. Çalışmaya ara falan mı verdi?”

“Hayır,” diye yanıtladı Bayan Marie, canı sıkılmış olarak.

Ve derken küçük adam, Bayan Marie'yi yeniden sıkıştırmaya başladı. Ders saatleri çizelgesindeki karışıklık için onu kınadı. Alaycı bir tavırla, hocaların ders verdikleri saatleri nasıl olup da bilmediğini sordu. Ona kendisi hakkında şikâyetle bulunacağını söyledi. Bağırıp çağırdı. Derslerini yapmayan asistan arkadaşı şikâyet edeceğini bildirdi. Rektörün fakültede olup olmadığını sordu.

Ne yazık ki, rektör fakülteydeydi.

Bay Zaturecky rektörün odasının kapısı çaldı ve içeri girdi. On dakika sonra, Bayan Marie'nin bürosuna dönmüş, ona sert sert benim ev adresimi soruyordu.

“Litomyšl, Skalnikova Sokağı, 20,” dedi Bayan Marie.

“Litomyšl mi, nasıl olur bu?”

“Asistan Bey'in Prag'da yalnızca geçici bir ev adresi vardır ve adresi başkalarına vermemi istemez...”

“Sizden ısrarla Asistan Bey'in Prag'daki ev adresini vermenizi istiyorum,” diye bağırdı küçük adam, titrek bir sesle.

Bayan Marie, cesaretini hepten yitirmişti. Ona çatı katındaki odanın, küçük yoksul sığınağımın, içinde yakalanacağım tatlı inimin adresini verdi.

5

Evet, sürekli adresim Litomyšl'dedir. Orada anne ve babamın anıları vardır; her fırsatta Prag'dan ayrılıp eve, annemin küçük dairesinde çalışmaya, yazıp çizmeye giderdim. Bunun için annemin adresini sürekli adresim olarak korudum. Oysa Prag'da, gerekli ve normal bir şey olduğu halde, kendime uygun küçük bir daire bulamamıştım ve kentin kenar mahallelerinden birinde, tümüyle bağımsız küçük bir çatı odasında pansiyoner olarak oturuyor ve gelip geçici hanım arkadaşlarımla görmeyi arzu etmediğim konukların hiç gerek yokken karşılaş-

malarını engellemek için odanın varlığını olanak elverdiğince gizliyordum.

Bu nedenle bu apartmanda pek de iyi bir üne sahip olduğumu söyleyemem. Bundan başka, Litomysl'de kalışlarım süresince odamı birçok kez arkadaşlarıma vermiştim ve onlar da öylesine eğlenmişlerdi ki evde geceleyin hiç kimsenin gözüne uyku girmemişti. Bütün bunlar kimi kiracıların kızgınlığa kapılıp bana karşı sessiz ve gizli bir savaş açmasına yol açmış, bu kızgınlığı, zaman zaman yerel komitenin bana yönelik uyarılarıyla, hatta apartmanın yönetim kuruluna yapılan ortak bir şikâyetle ortaya koymuşlardı.

Sözünü ettiğim vakitlerde, Celakovice'den kalkıp Prag'a çalışmaya gelmeyi zahmetli bulmaya başlayan Klara, önceleri çekine çekine ve kimi istisnai durumlarda bende kalmaya başlamış, sonraları bir elbisesini, derken birkaç elbisesini bırakır olmuş, bir süre sonra da iki takım elbisem dolabın bir köşesine tıkıştırılıp küçük çatı katım bir kadın odasına dönüştürülmüştü.

Klara'dan gerçekten hoşlanıyordum; güzeldi, birlikte çıktığımızda insanların başlarını çevirip ona bakmaları hoşuma gidiyordu. Benden on üç yaş küçüktü ve bu durum öğrencilerimin gözündeki saygınlığımı daha da artırıyor-du; sözün kısası, onunla ilgilenmem için binlerce gerekçem vardı. Bununla birlikte, bende kaldığını bilmelerini istemiyordum. Ağzı sıkı ve yaşlı bir adam olan, benimle de hiç ilgilenmeyen iyi huylu ev sahibimi suçlamalarından korkuyordum; günün birinde, ev sahibim, mutsuz ve sıkıntılı bir halde çıkagelecek, adının kötüye çıkmaması için hanım arkadaşımı evden uzaklaştırmamı rica edecek diye tir tir titriyordum. Bu nedenle Klara'ya kapıyı hiç kimseye açmaması için sıkı uyarılarda bulunmuştum.

O gün, evde yalnızdı. Güneşli güzel bir gündü ve insan çatı katındaki odada adeta boğuluyordu. Bu yüz-

den çırılçıplak divanımın üstüne uzanıp tavanı seyretmeye koyulmuştu.

İşte tam o sırada, birden gümbür gümbür kapı çalınmaya başladı.

Bunda kaygı duyulacak bir yan yoktu. Çatıdaki odanın kapısında zil olmadığı için gelen konuklar kapıya vurmaya zorunda kalıyorlardı. Bu nedenle Klara, gürültüden rahatsızlık duymadı ve tavanı seyretmeyi kesmeyi aklından bile geçirmede. Ancak kapıya vurulan darbeler durmuyordu; tersine, kararlı ve anlaşılmaz bir inatla sürüp gidiyordu. Klara sonunda sinirlenmeye başladı; kapının ardında ayakta duran, ceketinin yakasını yavaş, anlamlı bir devinimle yukarı kaldıran, sonra birden üzerine atılıp ona kapıyı niye açmadığını, ne gizlediğini ve bu adreste kayıtlı olup olmadığını soracak bir adam düşünmeye koyuldu. Kendisini bir suçluluk duygusuna kaptırdı, tavana bakmayı bırakarak gözleriyle giysilerini bırakmış olduğu yeri aradı. Ama darbeler o denli inatçıydı ki, kafasının karışıklığı içinde üzerine giymek için girişte asılı duran benim yağmurluğumdan başka bir şey bulamadı. Onu üzerine geçirip dışarı çıkıyordu.

Kapı eşliğinde, kötü bakışlı meraklı bir yüz yerine, kendisini başıyla selamlayan küçük bir adamla karşılaştı: “Asistan Bey evdeler mi acaba?” “Hayır, çıktı!” Küçük adam, “Yazık,” dedi ve nezaketle özür diledi. “Şey, Asistan Bey’in makalem üzerinde bir tanıtma yazısı yazması gerekiyor. Bana bunun için söz verdi ve bu iş şimdi çok ivedi. İzninizle ona hiç olmazsa bir mesaj bırakmak isterdim.”

Klara, küçük adama kâğıt ve kalem verdi; akşam, bıraktığı notta Mikolas Ales üzerine yazmış olduğu makalesinin yazgısının benim ellerimde olduğunu, söz verdiğim tanıtma yazısını kaleme almamı saygıyla beklediğini okudum. Beni fakültede yeniden arayacağını da ekliyordu.

Milan Kundera, bütün yapıtları arasında en çok zevk alarak ve keyifle *Gülünesi Aşklar*'ı yazmış olduğunu söyler. Yedi öyküden oluşan bu kitapta, yazarın daha sonraki eserlerinde geliştireceği aşk, yalan gibi temaların özünü, özgün ve yenilikçi anlatım tekniklerini bulmak mümkün.

Hayatı, yanılsamalar üzerine kurulu bir parodi olarak sunan *Gülünesi Aşklar*'daki öyküler, 1958-1968 arasında yazılmış. Milan Kundera, o eşsiz kara mizahı ve ironisiyle kahramanlarının kimlik sorunlarını, oyun gibi başlayan cinsel yanılsamalarını, trajik bir tutsaklıktan başka bir şey olmayan erotik güç tutkularını işliyor; cinsellik ve erotizmi benzersiz gözlem gücü ve duyarlılığıyla, kusursuz bir estetik düzeye oturtarak yansıtıyor. Bu öykülerin her birinde "gülünesi" aşklar ya da gerçek aşk oyunları yer alıyor. 20. yüzyıl edebiyatına damgasını vuran yazarlardan Kundera'nın *Gülünesi Aşklar*'ı, zamana karşı durabilen bir başyapıt.

#çekedebiyatı #kadın #erkek #cinsellik #aşk #ilişki

Kapakteki desen: Milan Kundera

canayinlari.com | f | i | X canayinlari

Öykü

3208 978-975-07-1744-4

9 789750 717444